

НАЗВИ ВУЛИЦЬ ЧЕРНІВЦІВ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ПОЛІЕТНІЧНОСТІ МІСТА ТА ЇХ ПРЕДСТАВЛЕННЯ В ЕКСКУРСІЙНИХ МАРШРУТАХ

Поліетнічність міста Чернівці найяскравіше проявилась в період перебування міста у складі Австрійської (з 1867 року – Австро-Угорської імперії). Розглянемо це на прикладі сучасних назв вулиць міста, оскільки поліетнічність настільки яскраво відображена в них, що спостережливому туристу важко це не помітити.

Етнічний склад міста Чернівці у ХХ столітті насильницькими шляхами був значно змінений, і сьогодні не є таким різноманітним, яким був перед Другою світовою війною. Але незважаючи на це, пам'ять про Чернівці не тільки поліетнічні, але й толерантно поліетнічні збережена та продовжує відроджуватись [1,2].

В місті Чернівці до Другої світової війни найчисленнішими були *єврейська, українська, румунська, німецька та польська громади*. В назвах вулиць це теж простежується. В історичній частині міста Чернівці багато вулиць отримали назви на честь відомих чернівчан, які були представниками цих п'яти етнічних громад. В Чернівцях нечисленною, проте впливовою була вірменська громада, і в назвах вулиць це також відображено. У таблиці 1 подано перелік назв вулиць міста Чернівці на честь відомих мешканців. Цей перелік подано із вказівкою на приналежність до етнічної громади та із врахуванням періодів життя відомих чернівчан (*XIX – середина ХХ ст. та друга половина ХХ ст.*).

Таблиця 1

Вулиці Чернівців на честь відомих мешканців міста

№	Ім'я та прізвище	Приналеж-
---	------------------	-----------

	відомої особи	Діяльність та роки життя	ність до етнічної громади
<i>Відомі чернівчани XIX – середини XX ст.</i>			
1	Антон Кохановський	<i>Громадсько-політичний діяч міста Чернівці та Буковини, 1817-1906 рр.</i>	польська
2	Арон Пумнул	<i>Письменник, один з фундаторів духовного життя румунів Буковини, 1818-1866 рр.</i>	румунська
3	Аурел Ончул	<i>Політичний діяч, доктор права, депутат Австрійського парламенту, 1864-1921рр.</i>	румунська
4	Василь Сімович	<i>Мовознавець, філолог і культурний діяч, дійсний член НТШ, 1880-1944 рр.</i>	українська
6	Дмитро Загул	<i>Поет, літературознавець, критик, публіцист, громадський діяч, 1890-1944 рр.</i>	українська
7	Еліезер Штейнбарг	<i>Байкар, драматург, поет, педагог, громадський діяч. Класик єврейської літератури на ідиш, 1880-1932 рр.</i>	єврейська
8	Євген Гакман	<i>Церковний, громадський, політичний та культурний діяч, перший Митрополит Буковини і Далмації, 1793-1873 рр.</i>	українська
10	Кароль Мікулі	<i>Піаніст, композитор, педагог, фольклорист та громадський діяч, 1821-1897 рр.</i>	вірменська
11	Костянтин Томащук	<i>Громадсько-політичний діяч, перший ректор Чернівецького національного університету, 1840-1889 рр.</i>	українська
12	Лук'ян Кобилиця	<i>Громадський і політичний діяч, керівник селянського руху на Буковині в 1840 рр., 1812-1851 рр.</i>	українська
13	Міхай Емінеску	<i>Поет, класик румунської літератури, публіцист, громадсько-культурний діяч, 1850-1889 рр.</i>	румунська
14	Мирон Кордуба	<i>Історик, географ, етнограф, археограф, бібліограф, публіцист, педагог, громадсько-політичний діяч, 1876-1947 рр.</i>	українська
15	Ольга Гузар	<i>Учасниця жіночого руху на Буковині, авторка місцевих часописів, 1885-1945 рр.</i>	українська
16	Ольга Кобилянська	<i>Відома письменниця, 1863-1942 рр.</i>	українська
17	Омелян Попович	<i>Педагог, публіцист, громадський та політичний діяч Буковини, 1856-1930 рр.</i>	українська
18	Пауль Целан	<i>Відомий німецькомовний поет і перекладач, 1920-1970 рр.</i>	єврейська
19	Сергій Канюк	<i>Громадський діяч, письменник, педагог, публіцист, 1880-1945 рр.</i>	українська
20	Сидір Воробкевич	<i>Письменник, композитор, редактор часописів Буковини, 1836-1903 рр.</i>	українська
21	Степан Смаль-Стоцький	<i>Мовознавець, педагог, громадсько-політичний, культурний, економічний діяч Буковини, 1859-1938 рр.</i>	українська
22	Юрій Федькович	<i>Відомий письменник, культурно-освітній діяч національного відродження українців Буковини, 1834-1888 рр.</i>	українська

23	Якоб фон Петрович	<i>Громадський діяч, мер міста Чернівці, 1815-1869 рр.</i>	вірменська
<i>Відомі чернівчани другої половини ХХ ст.</i>			
24	Володимир Івасюк	<i>Відомий композитор і поет, 1949-1979рр.</i>	українська
25	Іван Миколайчук	<i>Кіноактор, кінорежисер, сценарист, 1941-1987 рр.</i>	українська
26	Ірина Вільде	<i>Письменниця, 1907-1982 рр.</i>	українська
27	Назарій Яремчук	<i>Естрадний співак, народний артист УРСР, 1951-1995 рр.</i>	українська
28	Павло Каспрук	<i>Почесний громадянин міста Чернівці та його багаторічний керівник, 1940-1991 рр.</i>	українська
29	Сіді Таль	<i>Популярна співачка та акторка, 1912-1983 рр.</i>	єврейська

Деякі вулиці Чернівців отримали свою назву від етнічних громад міста, що проживали у ньому або споруд, які репрезентували їх: *Українська, Вірменська, Турецька, Синагоги, Руська*. Треба відзначити, що на цих вулицях мирно жили представники різних етнічних громад міста Чернівці [3].

У Чернівцях також можна зустріти вулиці на честь відомих осіб, які відвідували місто. Вони теж були представниками різних етносів (*Іван Франко, Шолом-Алейхем, Йосип Главка, Михайло Грушевський, Леся Українка*). Чернівці мають вулиці на честь відомих діячих світової культури: німецьких поетів *Йоганна Фрідріха Шиллера, Йоганна Вольфганга фон Гете, Генріха Гейне*, композитора і піаніста *Людвіга ван Бетховена*, австрійського композитора *Вольфганг Амадея Моцарта*, польського поета *Адама Міцкевича*. Назви перших двох вулиць існували в австрійський період міста.

Пропонуємо тематичний екскурсійний маршрут, в якому розкривається поліетнічність Чернівців в назвах вулиць міста. Цей екскурсійний маршрут під назвою «*Чернівецька поліетнічність в назвах вулиць*» розпочинається на вулиці *Синагоги* і далі проходить через вулиці: *Петра Сагайдачного, Турецьку, Андрея Шептицького, Українську, Руську, Якоба фон Петровича, Вірменську, Ольги Кобилянської, Антона Кохановського, Головну, Івана Франка, Міхая Ємінеску* та завершується на Театральній площі. В розповіді екскурсовода на маршруті головний акцент робиться на назвах вулиць, через які він проходить, та на назвах прилеглих вулиць (*Кароля Мікулі, Митрополита Гакмана, Адама*

Міцкевича, Йоганна Фрідріха Шиллера, Еліезера Штейнбарга). Екскурсовод розповідає про життя, творчість відомого чернівчанина, або про історію етнічної громади міста на честь якої названа вулиця. Розповідає також про історію виникнення назв вулиць на честь відомих осіб, які не були чернівчанами (*Петра Сагайдачного, Андрея Шептицького, Івана Франка, Адама Міцкевича, Йоганна Фрідріха Шиллера*). Більш детально цей екскурсійний маршрут буде представлено в наступній публікації.

Список літератури

1. Аніпко Наталія, Боровяк Оксана, Поліетнічна та поліконфесійна толерантність Чернівців як фактор туристичної привабливості міста і роль в розвитку екскурсійної справи / Наталія Аніпко, Оксана Боровяк: матеріали X Міжн. наук. конференції [«Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід»], (Львів, 7-9 жовтня 2016 р. / М-во освіти і науки України, Львівський нац. ун-т ім. І.Франка). – Львів: Львівський нац. ун-т ім. І.Франка, 2016. – С.19-23.
2. Аніпко Н. П. Методична розробка екскурсії "Чернівці – ковчег під вітрилами толерантності" / Н. П. Аніпко. // Економіка. Управління. Інновації. Серія : Економічні науки. – 2017. – № 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2017_1_3.
3. Никирса М. Чернівці. Документальні нариси з історії вулиць і площ / [Текст]. – Чернівці, 2008.